

uppgifter: »I Garns kyrkia på altaret i Sacherstian söndrugher» och »I Garns Sacherstie Dör, ähr ett stycke vtan tuifwel af den sãm på altaret ligger». Peringskiöld (F 15: 1): »Garns Sakerstige dörr» och »Garns Sakerstige altar».

Fragment A $0,80 \times 0,33$ m. Fragment B synes ha varit omkring $1,20 \times 0,80$ m.

Inskrift (fragm. B efter Peringskiöld):

[B:] ... - **kuti** · **auk** · **ikifa** ... [A:] **u** × **raisa** · ... [B:] **tain** · **iftir** ... [A:] **ir** ... [B:] **asnr**

5 10 15 20 25 30 35

... - *guti ok Ingifa*[str] ... [let] *u ræisa* [s] *tæin æftir* ...

»... och Ingefast ... läto resa stenen efter ...»

Till läsningen: Sk efter 14 **u** är möjligen **·**, icke **×**. Brate har **·**. — Axehiell har följande läsning: [A] ... **kuti** · **auk** · **ikifastr** ... **stin iftr** ... **asnr** ... **a**; [B] ... **u** · **raisa** ... **a** ... **ir** ...

183. Össeby ödekyrka, Össeby-Garns sn.

Litteratur: B 117, L 477. J. Hadorph, Resejournal (i: Peringskiölds Monumenta 3); J. Peringskiöld, Monumenta 3, bl. 172; UFT h. 10 (1882), s. 215 f.

Avbildning: P. Helgonius och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 117).

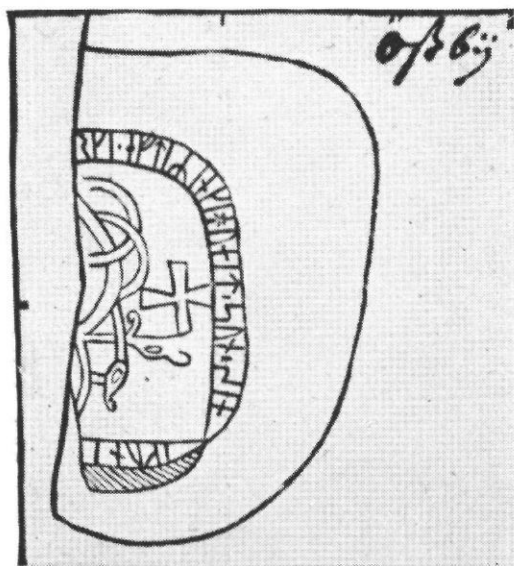

Fig. 183. U 183. Össeby ödekyrka, Össeby-Garns sn. Efter B 117.

Runstensfragment, som enligt äldre uppgifter ligger i dörren till Össeby ödekyrka. Ingången till denna har under senare tid rasat igen, och golvet är täckt av från tornet nedfallna stenmassor. Det är därför f. n. omöjligt att komma åt stenen.

Enligt Hadorph hade fragmentet blivit »funnit 2 åhr sedan nid i en graf som giordes åth Gustaff Simonson Rosenblad». Av Liljegren (L 477) uppgives felaktigt, att inskriften finnes i Bureus' samlingar.

Inskrift (enligt B 117 och Hadorph, Resejournal):

... **rki** · **eftir** **inkihualt** · **sun** · **sin** ... **ikuni** ...

5 10 15 20 25

... [mæ]rki æftir Ingivald, sun sinn ...

»... märkena efter Ingevald, sin son ...»

Till läsningen: Runan 16 saknar bistav, är alltså **i**. Hadorph har emellertid **l**, vilket torde vara det riktiga. — Hadorph: 4 **a**. Sk efter 8 **r**. 16 **l**.

Ingivaldr är ett i runinskrifterna tämligen sällsynt namn. Det är endast känt från följande uppländska inskrifter: U 296, 306, 311, L 52 Viksjö, Hägeby sn, L 83 Bragdeby, Ramsta sn; vidare från Sö 64(?) och Ög 66.

184. Össeby ödekyrka, Össeby-Garns sn.

Pl. 119.

Litteratur: E. Brate, Svenska runristare (1925), s. 76, Anteckningar (ATA).

Äldre avbildning: Brate foto 1904 (ATA).

Enligt en anteckning i ATA blev runstenen år 1891 funnen i ett potatisland, beläget invid östra sidan av kyrkogårdsmuren. Den grävdes upp och lades upp mot muren. Här låg stenen

till 1940, då den flyttades in på kyrkogården och restes 2 m. innanför muren, 8 m. Ö om kyrkogårdens sydvästra hörn, med ristningsytan vänd mot vägen i S.

Höjd 1,70 m., bredd nedtill 0,90 m., upptill 0,50 m. Gråblå stenart med ljusare partier av en hårdare, kristallisk stenart. Ytan är mycket ojämn, föga lämpad för en ristning. Ristaren har också helt undvikit den högra sidan, som på grund av sin ojämnhet var särskilt oanvändbar. All ornamentik saknas, även kors på denna dock otvivelaktigt kristna gravsten. Ristaren har uppdragit enkla raka ramlinjer, nedtill, utefter v. sidan och upptill. Den yttre ramlinjen har han ej fullföljt upptill. Han har ej heller utnyttjat ramlinjerna för den korta inskriften; så väl nedtill som upptill ha de lämnats tomma. Inskriften börjar på v. sidan nedtill och räcker uppåt över drygt halva sidan. Runorna stå tätare i början, i de två första orden, än i det sista. Hela ristningen är sålunda ytterligt enkel och utförd av en ovan eller mycket anspråkslös ristare. Att det skulle ha varit Visäte, såsom Brate förmodar, är fullständigt uteslutet.

Stenen är bredare nedtill än upptill. Huruvida den ursprungligen har legat över en grav eller varit rest, kan ej med säkerhet avgöras. Det senare torde vara det sannolikaste. Stenen gör icke intryck av att ha varit en liggande gravhäll. I varje fall har den säkerligen från början hört samman med kyrkogården och tillhört en grav innanför muren. Den är sålunda från jämförelsevis sen tid. Häri ligger dess huvudsakliga intresse.

Inskrift:

iar · likr · huskarl
5 10

Hiar liggR Huskarl.

»Här ligger Huskarl.»

Till läsningen: Intet sk vid inskriftens början och slut. Samtliga runor äro fullt säkra. — Brate läser tredje runan **r**; han anmärker dock, att den »har en egendomlig form, i det nedre kännestrecket går in till stafven och det öfre kännestrecket alldeles fattas».

Anmärkningsvärt är bruket av **r** i 1—3 **iar** och **r** i 4—7 **likr**. Det tyder givetvis på en sen tid.

8—14 **huskarl** kan vara appellativ eller egennamn. Det senare är här sannolikast. Ett mansnamn *Huskarl* förekommer några gånger: U 240 och 241 (avser samme man), U 281, L 265 Ängsvreta äng, Hållnäs sn, D 1: 93 Nyby, Sparrsätra sn.

185. Össeby ödekyrka, Össeby-Garns sn.

Pl. 119.

Tre fragment av sandsten. Troligen ha de ursprungligen tillhört samma runsten, som torde ha haft sin plats på kyrkogården eller i kyrkans närhet.

Fragment A påträffades »för ett par år sedan» av montör Gustafsson, Brottbys, vid en telegrafstolpe i närheten av Brottbys. Fragment B blev funnet 1937 på kyrkogårdsmuren och fragment C 1940 på en backe N om kyrkogården. Fragmenten förvaras numera i Össeby-Garns kyrka.

Fragment A 22 × 27 cm., fragment B 13,5 × 10 cm., fragment C 17 × 12 cm.

Inskrift:

[A:] **har · li** [B:] **r · as** [C:] **- r · ha**

Av sista runan på fragment C finnes endast en del av v. bistaven i behåll, men denna är tydlig.